პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ახალგაზრდა სტალინელი

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტის, ადგილკომისა და პროფკომის ორგანო

Ахалгазрда Сталинели—орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ, профкома и месткома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

№ 21 (335)

20 ივნისი, სამშაბათი, 1961 წ

ფასი 2 კაპ.

ორგანიზებულად და მაღალ იდეურ დონეზე

ჩვენი ქვეყნის სხვა ძირეულ პარტიულ ორგანიზაციებთან ერთად ანგარიშგება-არჩევნები დაიწყება უნივერსიტეტის პარტიულ ორგანიზაციებშიც. 24 ივნისიდან ჩატარდება საანგარიშო-საარჩევნო კრებები ფაკულტეტების, ადმინისტრაციის, სტამბა-გამომცემლობის პარტიულ ორგანიზაციებში, ხოლო საუნივერსიტეტო კრების ჩატარება გათვალისწინებულია სექტემბრის პირველ რიცხვებში.

უნივერსიტეტის პარტიულ ორგანიზაციებში ანგარიშგება-არჩევნებისათვის მზადება მიმდინარეობს სკკპ XXII ყრილობისადმი მიძღვნილი შრომითი აღმავლობის პირობებში. სერიოზულად ემზადება პარტიის XXII ყრილობის შესახვედრად უნივერსიტეტის სტუდენტთა და პროფესორ-მასწავლებელთა მრავალათასიანი კოლექტივი. ამის ნათელი ილუსტრაციაა ის ფაქტი, რომ ზაფხულის საგამოცდო სესიები მაღალი მომთხოვნელობისა და პასუხისმგებლობის ვითარებაში ტარდება.

უნივერსიტეტის მთელი კოლექტივი გამსჭვალულია იმის ღრმა შეგნებით, რომ სამშობლოს მისცეს მაღალკვალიფიციური სპეციალისტები, საუკეთესო ხარისხის მეცნიერული პროდუქცია.

საანგარიშო-საარჩევნო კომპანიის მიმდინარეობის პერიოდში ჩვენი ქვეყნის ყველა მშრომელთან ერთად უნივერსიტეტის სტუდენტთა და პროფესორ - მასწავლებელთა უდიდესი აღფრთოვანება გამოიწვია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვის გამოსვლამ რადიოთი და ტელევიზიით 1961 წლის 15 ივნისს. საბჭოთა მთავრობის მეთაურმა თავის ამ ისტორიულ სიტყვაში დამაჯერებლად და ღრმად გააშუქა ჩვენი ქვეყნის სამშვიდობო პოლიტიკა საყოველთაო და სრული განიარაღების, გერმანიის პრობლემის მშვიდობიანი მოწესრიგებისა და სხვა უმნიშვნელოვანეს საკითხებზე.

ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის გამოსვლამ ჩვენი ქვეყნის ხალხებს განუმტკიცა საერთაშორისო მშვიდობისა და უშიშროების შენარჩუნების იდეალები, აღაფრთოვანა ისინი ახალი შრომითი აღმავლობისათვის, ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობის, მეცნიერების, ტექნიკის, კულტურის შემდგომი განვითარებისათვის საბრძოლველად.

საანგარიშო-საარჩევნო კრებებზე უნდა აისახოს ჩვენი მუშაობის ყველა მხარე, რისთვისაც აუცილებელია, ეს კრებები ჩატარდეს გაშლილი კრიტიკისა და თვითკრიტიკის ვითარებაში. კრებებზე გამოსულმა კომუნისტებმა გაბედულად უნდა ამხილონ ჩვენს მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებანი და წამოაყენონ თავიანთი წინადადებანი ამ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრისათვის, მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის, ჩვენს წინაშე მდგარი ამოცანების წარმატებით გადაჭრისათვის.

საანგარიშო-საარჩევნო კრებებზე განუხრელად უნდა ვიხელმძღვანელოთ სკკპ წესდებითა და პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ინსტრუქციით — „ხელმძღვანელი პარტიული ორგანოების არჩევნების შესახებ".

ფაკულტეტების საანგარიშო-საარჩევნო კრებებზე კომუნისტების აქტიურმა და საქმიანმა მონაწილეობამ უნდა უზრუნველყოს პარტიული ბიუროების წევრებად და პარტორგანიზაციების მდივნებად ისეთი მოწინავე ამხანაგების არჩევა, რომლებიც შეძლებენ გაამართლონ ამომრჩეველთა ნდობა.

უნივერსიტეტის პარტიულ ორგანიზაციას ანგარიშგება-არჩევნების ორგანიზებულად და მაღალიდეურ დონეზე ჩატარების დიდი გამოცდილება აქვს; ამიტომ იგი ისე, როგორც ყოველთვის, მიმდინარე წელსაც წარმატებით გაართმევს თავს საანგარიშო-საარჩევნო კრებების ორგანიზებულად ჩატარების პასუხსაგებ ამოცანას.

ბელინსკისადმი მიძღვნილი საიუბილეო-სამეცნიერო სესია

13 ივნისს ჩვენი უნივერსიტეტის საქტო დარბაზში გაიხსნა უნივერსიტეტის, საქართველოს სსრ მწერალთა კავშირისა და საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის გაერთიანებული სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი ბელინსკის დაბადების 150 წლისთავისადმი.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა ჩვენი უნივერსიტეტის პრორექტორმა სამეცნიერო მუშაობის დარგში პროფ. სერგი ჟღენტმა.

სესიის მონაწილეებმა ყურადღებით მოისმინეს საქართველოს სსრ მწერალთა კავშირის მდივნის, დოც. ბესარიონ ჟღენტის („ბელინსკის მემკვიდრეობა და საბჭოთა ლიტერატურული კრიტიკა"), დოც. მ. ბაისაგოლოვას („ბელინსკი შემოქმედებითი პროცესის შესახებ"), დოც. გ. ციციშვილის („ბელინსკი — თეატრალური კრიტიკოსი"), დოც. თ. მრევლიშვილის („ბელინსკის წერილების ენა") და ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ვ. ბააკაშვილის („ბელინსკი და ჰომეროსის პრობლემა") საინტერესო მოხსენებები.

სავამოცდო სესიები უნივერსიტეტში

კარგი სტარტი აიღეს

გამოცდების ციებ-ცხელებაა ისტორიის ფაკულტეტზე. სტუდენტები მთელი წლის მანძილზე ენერგიული შრომის ნაყოფს იმკიან, ჩათვლის წიგნაკებს ხუთიანებითა და ოთხიანებით იმშვენებენ.

II კურსის სტუდენტებმა სტარტი კარგად აიღეს. სკკპ და სსრკ ხალხთა ისტორიებში (გამომცდელები — პროფ. ლ. გორგილაძე და პროფ. ა. სურგულაძე) მაღალი შეფასება დაიმსახურეს უშანგი ნანსყანმა, ბორის სოხვაძემ, ელბერტ ბატიაშვილმა, ომარ გოგიაშვილმა, ავთანდილ ჩიხრაძემ, ლოვარდ ტეხაშვილმა, ჯემალ შარაშენიძემ და სხვებმა. კურსი უკანასკნელ გამოცდას აბარებს 29 ივნისს, რის შემდეგაც სტუდენტებს ზაფხულის ხალისიანი დასვენება მოელით.

ეუფლებიან უცხო ენას

სსრკ მინისტრთა საბჭომ ამასწინათ განიხილა უცხო ენების შესწავლის გაუმჯობესების საკითხი და მიიღო შესაბამისი დადგენილება, სადაც აღნიშნულია, რომ უცხო ენების ცოდნას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს საერთაშორისო ურთიერთობის ფართოდ განვითარებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური მიღწევების ურთიერთგაზიარებისათვის.

უკანასკნელ წლებში კიდევ უფრო გაუმჯობესდა უცხო ენათა სწავლება. უცხო ენები ისწავლება ყველა უმაღლეს და საშუალო სპეციალურ სასწავლებლებში, ზოგადსაგანმანათლებლო საშუალო სკოლებში და თითქმის ყველა არასრულ საშუალო სკოლაში. ჩვენი უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტებმა მნიშვნელოვანი წარმატებები მოიპოვეს უცხო ენათა შესწავლაში. მთელი კურსი 3 ჯგუფად (გერმანული, ფრანგული და ინგლისური) იყო გაყოფილი.

თითოეულ ჯგუფში უცხო ენის შესწავლა კარგად მიმდინარეობდა. ბევრმა სტუდენტმა ანბანის შესწავლით დაიწყო და მოკლე დროში თავისუფლად დაეუფლა უცხო ენას. განსაკუთრებული შრომისმოყვარეობითა და მუყაითობით გამოირჩეოდნენ გ. ყორანაშვილი, ლ. მირიანაშვილი და სხვები, რომლებიც საფუძვლიანად დაეუფლნენ ინგლისურ ენას და მიმდინარე გამოცდებზე ფრიადი შეფასება დაიმსახურეს.

კარგად და ორგანიზებულად დაიწყეს გერმანული ენის შესწავლა მ. შილაკაძემ, მ. ნიორაძემ და დიდ წარმატებასაც მიაღწიეს — საუკეთესოდ ჩააბარეს გამოცდა და ფრიადები მიიღეს. ფრიადები დაიმსახურეს აგრეთვე ზ. გამყრელიძემ, ი. გუგეშაშვილმა, დ. კაპანაძემ, თ. შათირიშვილმა, ნ. ვაჩნაძემ და სხვებმა.

კარგი იქნება, თუ აღნიშნული სტუდენტები მომავალშიც ასეთი წარმატებით გააგრძელებენ უცხო ენის შესწავლას.

დ. ბერიძე,
ისტორიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტი.

გეოლოგების სასწავლო პრაქტიკა

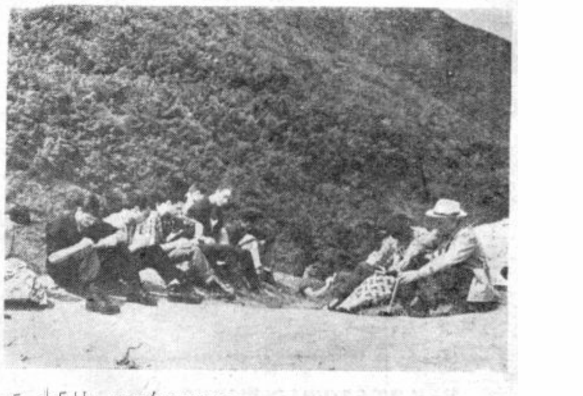

5 ივნისს გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის III კურსს დაეწყო სასწავლო პრაქტიკა. პრაქტიკას ხელმძღვანელობენ უფროსი მასწავლებელი ვ. ქოიავა და ასისტენტი ვ. რევია.

ამ დღეს სტუდენტები მტკვრის მარჯვენა ნაპირს, სოფელ ძეგვის მიდამოებს ეწვივნენ. მათი მიზანი იყო აღმავალი გეოლოგიური ჭრილის შედგენა ძეგვის კირქვის კარიერებიდან შიომღვიმის მონასტრის მიდამოების ჩათვლით.

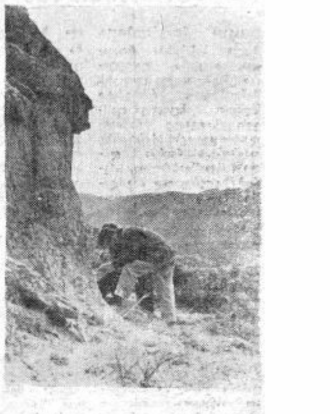

აი, ამ დავალებას აძლევს პრაქტიკის ხელმძღვანელი ასისტენტი ვ. რევია სტუდენტებს (ზემო სურათი).

პირველსავე ნაბიჯებზე საინტერესო მოვლენას წააწყდნენ მომავალი გეოლოგები:

დანაოჭების შედეგად ცარცულმა ნალექებმა ნეოგენი დაფარეს. ამიტომ პრაქტიკანტები გულმოდგინედ ჩაუჯდნენ მის აღწერას.

დააკვირდით შუა სურათს. ხომ მოგაგონებთ მთის ეს ნაწილი გიგანტურ სოკოს? მაგრამ სტუდენტებს ახლა ბუნების სილამაზე არ იტაცებთ, ისინი გულდასმით არკვევენ დელუვიური ნალექების შემადგენლობას.

მოიარეს მთები, მიწას გული გაუშინჯეს და ახლა ნანახის შეჯამებას ახდენენ (ქვემო სურათი).

ძნელი და საინტერესო პრაქტიკა აქვთ გეოლოგებს. ამიტომაა, რომ ისინი არც ციცაბო კლდეებს, არც მზეს არ უშინდებიან და ეძებენ, არკვევენ, სწავლობენ დაუზარებლად.

ტექსტი და ფოტო
ავთანდილ მუსერიძისა

პირველი გამოცდა, პირველი წარმატება

5 ივნისი ამაღელვებელი დღე იყო იურიდიული ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტებისათვის. ისინი გამოცდას სახელმწიფო და სამართლის თეორიაში აბარებდნენ ფაკულტეტის დეკანს, დოცენტ გ. ინწკირველს. სტუდენტთა უმრავლესობა გამოცდას მომზადებული შეხვდა. ოთხმა კაცმა — ა. ჯაფარიძემ, ვ. მეტრეველმა, ი. არჩვაძემ და ნ. მეტრეველმა ფრიადი შეფასება დაიმსახურეს.

კარგი შეფასება მიიღეს სტუდენტებმა — რ. მერუსიძემ, გ. თეთრუაშვილმა, ა. ვერულიძემ, ნ. ჯინჭარაძემ, ვ. კაიშაურმა და სხვებმა.

რ. ცერცვაძე

[illegible] აზერბაიჯანის უნივერსიტეტში

ურღვევი მეგობრობა და მჭიდრო ურთიერთთანამშრომლობა აკავშირებთ ერთმანეთთან ჩვენი უნივერსიტეტისა და ს. მ. კიროვის სახელობის აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებსა და სტუდენტებს.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის შექმნის 40 წლისთავთან დაკავშირებით ჩვენი გაზეთის რედაქციამ აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მრავალტირაჟიანი გაზეთის — „ლენინური აღზრდისათვის" რედაქციას მოუმზადა და გაუგზავნა ჩვენი უნივერსიტეტის ცხოვრების ამსახველი საგაზეთო მასალები. ბაქოელი მეგობრები არ დარჩენილან ვალში და თავიანთი საქმიანობის შესახებაც გამოგვიგზავნეს ზოგი რამ.

ჩვენი გაზეთის დღევანდელ ნომერში ვაქვეყნებთ ს. მ. კიროვის სახელობის აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ცხოვრების ამსახველ წერილებსა და ფოტოსურათებს.

აღნიშნული მასალები მოამზადა გაზეთ „ლენინური აღზრდისათვის" რედაქციამ.

წარმოებიდან უნივერსიტეტში

ცვლა მთავრდებოდა, ხელი საჭრისმა მოღალა, ოფლმა დაუცვარა შუბლი და ლოყებს ჩამოეწვეთა. რობერტი წუთით მოსცილდა დაზგას, სათვალე გაწმინდა. კვლავ საჭრისზე დაიხარა. ნორმა დიდი ხანია შეასრულა, მაგრამ გვერდით მაგიდაზე მაინც მატულობდა მზა დეტალთა მთა.

ხმაურით მოდის ლითონის ხვია, წყდება სიფრიფანა რგოლებად, ისევ იწელება, იგრიხება, და ასევე ეხვევიან, წყდებიან. ახლდებიან ფიქრები, უსასრულო, მრავალნაირი...

ამხანაგებმა ხუმრობით თქვეს მასზე — დამხმარე მუშა პროფესორის სათვალითო. მას არ სწყენია, მისთანა ბევრი ჰყავს შვიდწლედს. რას იზამ, უველა ხომ ვერ ეზიარება მეცნიერებას... თუმცა, ცოდვა გამხელილი სჯობია, მას სურდა ეს „ბედნიერება".

კომუნისტური შრომის ბრიგადა! ვინ გაიფიქრა პირველად ებრძოლა ამ სახელწოდებისათვის? მგონი... თუმცა ეს არაა მთავარი. საქმე ისაა, რომ ყველაფერი აქედან დაიწყო...

...იმ საღამოს მან გადაქექა თავისი წიგნები, ხუთი წელი გავიდა, ცოტა ხომ არა! არც ისე ადვილია, მოძებნო სასკოლო სახელმძღვანელოები.

აზრების თავმოყრას კოჭების ხმაური უშლიდა; ო, ეს დომინო! თუმცა რა, თვადაც ხომ იმით ირთობდა თავს შესვენების წუთებში, სულ ცოტა ხნის წინ. ახლა კი... კოსინუს კვადრატ ალფა ტოლია...

როცა გრაფის — „აზერბაიჯანის ს. მ. კიროვის სახელობის სახ. უნივერსიტეტი, მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის დაუსწრებელი განყოფილება" — ქვეშ თავისი გვარი — რობერტ ამბარცუმოვი ამოიკითხა, გაუკვირდა რატომღაც. მერე კი სიხარულისა და კმაყოფილების ზღვა მოეძალა...

...ქარხნის საყვირმა ცვლის დასასრული ამცნო. შეწყდა მოტორთა გუგუნი და ლითონის ღრჭიალი. რობერტი სხვებთან ერთად გასასვლელისაკენ გაემართა. შინაც შრომა და მეცადინეობა ელის და არა დასვენება, მაგრამ მაინც ბედნიერების ღიმილი უკრთის სახეზე.

„...სადაც საჭირო ვართ!"

ზოგიერთები უნივერსიტეტის დამთავრების სამკერდე ნიშანში ხედავენ თავისებური სახის „მორთულობას", ზოგიერთები კი — საპიროდ სცნობენ არა მარტო ნიშნის მიწებებას „პიჯაკის" გადანაკეცზე, არამედ მიღებული ცოდნის საქმეში გამოყენებასაც. რასაკვირველია, უმრავლესობას ასეთები შეადგენენ.

გამოსაშვებთათვის დადგა გადამწყვეტი პერიოდი — მიმდინარეობს სახელმწიფო გამოცდები. შედეგები პირდაპირპროპორციულია მტკიცე ცოდნისა, ბეჯითობისა და შრომისადმი სიყვარულისა.

ეკონომიური და ისტორიის ფაკულტეტების კურსდამთავრებულებმა ალესკერ ჯაბრაილოვმა და გენადი ბორმოტოვმა სურვილი გამოთქვეს ყამირ მიწებზე სამუშაოდ წასვლისა. განცხადებაში ისინი წერენ მარტივად: „გვინდა მუშაობა იქ, სადაც უფრო საჭირო ვართ!" მყვირალა სიტყვები ხომ გულწრფელობის უქონლობის ნიშანია. დიდი საქმე ხომ შინაგანი დარწმუნებულობის, გულწრფელობისა და უბრალოების გარეშე არ არსებობს.

„ჩვენ მზად ვართ!" ერთხმად უპასუხებენ ხალხისა და პარტიის მოწოდებას ახალგაზრდა ენთუზიასტები. საერთო ხმებში შეუძლებელია, შეუმჩნეველიც იყოს გენადისა და ალესკერის ხმები, მაგრამ ამის გამო, რასაკვირველია, არ მცირდება მათი გადაწყვეტილება. პირიქით, სხვების მხარში ამოდგომა მათს გულებს ავსებს სიამაყითა და ბედნიერებით.

ზ. ზამანოვი

სურათზე: აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტები უნივერსიტეტის ახალი შენობის მშენებლობაზე.

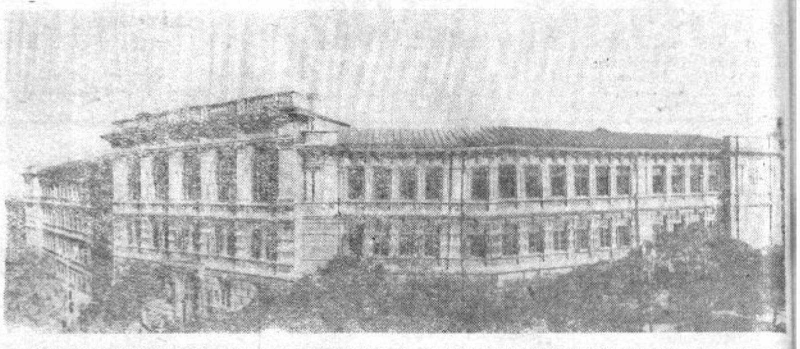

სურათზე: ს. მ. კიროვის სახელობის აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მთავარი კორპუსი.

ჩვენი მისამართი — ბაქო, კომუნისტური ქ. № 6

დიდია ჩვენი ქალაქის კომუნისტური ქუჩა. ბევრია ამ ქუჩაზე მონუმენტური, ლამაზი ნაგებობა. მათ შორის უპირველესია აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ახლა გაზაფხულია და მის ფართოდ გაღებულ ფანჯრებში იცქირებიან მზე და აყვავებული იასამნის ტოტები. ფართო და ნათელ აუდიტორიებში სტუდენტები სერიოზული სახეებით ჩაჰკდომიან რვეულებსა და სახელმძღვანელოებს — გამოცდები ახლოვდება...

ახლა კი გიწვევთ ყველას, ვისაც კი გაინტერესებთ ჩვენი უმაღლესი სასწავლებლის ცხოვრება, შემოდით უნივერსიტეტის შენობაში, აჰყევით მარმარილოს საფეხურებს ვესტიბიულისაკენ და, სანამ თქვენ აივლით კიბეებს, დადგებით კიროვის დიდებული ფიგურის წინ, მოკლედ გაგაცნობთ ჩვენი უნივერსიტეტის სახელოვან ისტორიას.

ეს ისტორია დაიწყო 1919 წლის გაზაფხულზე, მაგრამ პირველი ბრწყინვალე ფურცლები მასში ჩაწერა 1920 წლის აპრილმა. დიდი ოქტომბრის პირმშო — აზერბაიჯანის უნივერსიტეტი თავდაპირველად ორ ფაკულტეტს აერთიანებდა: სამედიცინოსა და ისტორიულს. ასწავლიდა 40 პედაგოგი (მათ შორის 10 პროფესორი). მალე ჩამოყალიბდა მესამე ფაკულტეტიც—ფიზიკა-მატემატიკური.

დღითიდღე მტკიცდებოდა საბჭოთა ხელისუფლება აზერბაიჯანში. მასთან ერთად იზრდებოდა და ვითარდებოდა ჩვენი უნივერსიტეტიც — იხსნებოდა ახალი ფაკულტეტები, იზრდებოდა სტუდენტთა და პედაგოგთა რიცხვი. ჩვენი უნივერსიტეტი არა მხოლოდ უძველესია, არამედ კადრების უდიდესი სამჭედლოა მთელს რესპუბლიკაში. ახლა მის 10 ფაკულტეტის დღის დასწრებულ განყოფილებაზე 3 500 სტუდენტი, ხოლო საღამოსა და დაუსწრებელი სწავლების განყოფილებებზე 4 ათასი სტუდენტი ეუფლება მეცნიერების საფუძვლებს.

ჩვენი უნივერსიტეტის 10 ათასზე მეტი კურსდამთავრებული მუშაობს ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა უბნებზე.

445 პედაგოგი, რომელთა შორის 35 დოქტორი და 232 მეცნიერებათა კანდიდატია, კითხულობს ლექციებს უნივერსიტეტში. სტუდენტთა რიცხვი იმდენად გაიზარდა, რომ უნივერსიტეტის ძველი შენობის აუდიტორიები საკმარისი არაა. ამიტომ უნივერსიტეტის ფაკულტეტები 4 დიდ შენობაშია განლაგებული. ხოლო სტუდენტთა ქალაქში, რომელიც ახლა შენდება, უზარმაზარი ადგილი უჭირავს მოედანს, სადაც აიგება უნივერსიტეტის ახალი შენობა.

ჩვენი სტუდენტები აქტიურ მონაწილეობას იღებენ მშენებლობაში. ახლახან ჩვენს უნივერსიტეტს 40 წელი შეუსრულდა. იგი ახლა თავისი ძალებისა და შესაძლებლობების გაფურჩქნის პერიოდშია და კარგად ესმის თავისი დიდი ამოცანა — მისცეს ქვეყანას სახალხო მეურნეობისა და კულტურის დარგების რაც შეიძლება მეტი მაღალკვალიფიციური, თავისი საქმის ღრმად მცოდნე სპეციალისტი.

დავუბრუნდეთ მეცნიერების ტაძრის შესასვლელს, საიდანაც დავიწყეთ ჩვენი მიმოხილვა. პირველი სართულის მთელი მარცხენა მხარე უჭირავს უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკას. მისი წიგნადი ფონდი მეცნიერული და მხატვრული ლიტერატურის 700 ათას ტომს ითვლის. უამრავი საბჭოთა ჟურნალ-გაზეთების გარდა, ბიბლიოთეკა იღებს 46 დასახელების სხვადასხვა პერიოდულ გამოცემებს სახალხო დემოკრატიისა და კაპიტალისტური ქვეყნებიდან.

მოდით, ნუ დავარღვევთ სამკითხველო დარბაზების მყუდროებას, საიდანაც მხოლოდ ფურცლების მსუბუქი შრიალი ისმის და შევიხედოთ პირველი სართულის მარჯვენა მხარეს: აქ, უცხო ენების კათედრის გვერდით, განლაგებულია გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტი, რომელიც 19 წლის წინათ გაიხსნა. აუდიტორიებსა და კაბინეტებში სტუდენტები მეცადინეობენ. ესენი ნავთობისა და გაზის გეოლოგიური გადალებებისა და სასარგებლო წიაღისეულის ადგილმდებარეობის ძიების მომავალი სპეციალისტები არიან. უნივერსიტეტის სიამაყეა სასარგებლო წიაღისეულის მუზეუმი. თავისი არსებობის 16 წლის მანძილზე იგი გამდიდრდა 10 ათასი ექსპონატით. ეს მდიდარი კოლექციაა, რომელსაც გეოლოგიური ექსპედიციები ავსებენ წლიდან წლამდე.

მეორე სართულზე ფიზიკოსები არიან. აუდიტორიებსა და საუკეთესოდ მოწყობილ ლაბორატორიებში მეცადინეობენ მომავალი სპეციალისტები თეორიულსა და მოლეკულურ ფიზიკაში, ნახევარგამტარების ფიზიკაში, რენტგენო-სტრუქტურულ ანალიზსა და ასტროფიზიკაში. სტუდენტთა ნაწილი ახლა პრაქტიკას გადის რესპუბლიკის სამრეწველო საწარმოებსა და სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში.

ფიზიკის ფაკულტეტის გვერდით მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტია. მას მხოლოდ რამდენიმე წლის ისტორია აქვს, მაგრამ ამ ხნის განმავლობაში გამოუშვა დიფერენციალური და ინტეგრალური განტოლებების, ფუნქციისა და ფუნქციონალური ანალიზის თეორიის, გეომეტრიის, თეორიული მექანიკის მრავალი სპეციალისტი. ისინი ასწავლიან რესპუბლიკის სკოლებსა, ტექნიკუმებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში, მუშაობენ სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებშიც.

მესამე სართული თითრხალათიან ქიმიკოსებს უპყრიათ. დაკვირვებული სახეებით ისინი „მარჩიელობენ" შუშის კოლბებთან დახრილნი. უსმენენ ლექციებსა და პედაგოგთა ახსნა-განმარტებებს. ფაკულტეტზე სპეციალური კვლევითი მიზნით გახსნილია მაღალმოლეკულური შენაერთების ლაბორატორია.

აი, სად შეიძლება განვითარდნენ სტუდენტები, რომლებიც 5 სამეცნიერო წრეში მეცადინეობენ.

უნივერსიტეტის მთავარი შენობის მეზობლად განლაგებულია ბიოლოგიის ფაკულტეტი თავისი ლაბორატორიებით, კაბინეტებითა და კარგად მოწყობილი მუზეუმით.

თითქმის ქალაქის მეორე ბოლოშია შენობა, სადაც სწავლობენ ფილოლოგები, ჟურნალისტები, ისტორიკოსები და იურისტები. ესენი საშუალო სკოლების, ტექნიკუმების, უმაღლესი სასწავლებლების მომავალი პედაგოგები, გაზეთებისა და ჟურნალების, გამომცემლობების მომავალი მუშაკები, სასამართლო ორგანოებისა და მილიციის თანამშრომლები არიან.

ფილოლოგებს შორის ახალგაზრდა მწერლებიც არიან, ისინი გაერთიანებული არიან ლიტერატურულ-შემოქმედებით წრეში. მათი ნაწარმოებები იბეჭდება უნივერსიტეტის ლიტერატურულ ალმანახში, რომელიც ყოველწლიურად გამოდის. ჰუმანიტარულ ფაკულტეტებს ემეზობლება ეკონომიური ფაკულტეტის შენობა; მაგრამ ჩვენი ეკონომისტები აშკარად „უკმაყოფილონი" არიან ქალაქური ცხოვრებით და ამასწინათ მათ მოწოდებით მიმართეს უნივერსიტეტის ყველა სტუდენტს ზაფხულის არდადეგების პერიოდში დაეხმარონ რესპუბლიკის კოლმეურნეობებს სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოებში.

სამწუხაროდ, ერთ სტატიაში ძნელია მოგითხროთ ჩვენი უნივერსიტეტის მჩქეფარე და მრავალმხრივი ცხოვრების შესახებ. აქ მხოლოდ მოკლე და თანაც არასრული მიმოხილვაა უნივერსიტეტის საქმიანობისა. და თუ მასში მაინც გაიელვა უნივერსიტეტის ცხოვრებამ, რომელსაც არ შეიძლებოდა ინტერესი არ აღეძრა თქვენში, ჩამოდით ბაქოში, კომუნისტური ქ. № 6-ში, იქ უფრო ახლოს და საფუძვლიანად გაიცნობთ ჩვენს უნივერსიტეტს.

მ. მეძილოვი

ცხრა ხუთიანი

...10 ივნისი. ივნისისათვის უჩვეულო გრილი დღეა. შრომისმოყვარე ადამიანები დილაადრიან მიიჩქარიან სამუშაოზე, სასწავლებლებში... ჩვენც მოვიჩქარით მშობლიური უნივერსიტეტისაკენ, რომლის ნათელ და ფართო აუდიტორიებში ხუთი წლის განმავლობაში ვისმენდით ჩვენი სახელოვანი მეცნიერების — პროფესორ-მასწავლებლების ლექციებს... გავიდა ხუთი წელიც — დაძაბული შრომისა და სწავლა-ძიების წლები. რამდენიმე დღეც და გამოვემშვიდობებით ჩვენს საყვარელ უნივერსიტეტს, მის მზრუნველ და კეთილ პროფესორ-მასწავლებლებს. გამოვემშვიდობებით და დავადგებით დამოუკიდებელი ცხოვრების გზას, გზას, რომელიც შრომის, ბედნიერებისა და კიდევ უფრო დიდი წარმატებების გზა იქნება.

ჩვენი უნივერსიტეტის პირველი კორპუსის მეორე სართულზე, ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის წინ ვდგავართ და სულმოუთქმელად ველოდებით სახელმწიფო გამოცდის დაწყებას. დღეს გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის ეკონომიური გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტები სახელმწიფო გამოცდას ვაბარებთ სპეციალობაში.

მაგრამ სანამ გამოცდა დაიწყებოდეს, ერთი წუთით თვალი გადავავლოთ ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის მიერ მოწყობილ საიუბილეო გამოფენას.

თუ ამ დღეებში აქ გაიარეთ, აუცილებლად შეჩერდებოდით აღნიშნულ გამოფენასთან და დააკვირდებოდით ფერად-ფერად ფოტოებსა და ჩვენი ჯგუფის სტუდენტთა მიერ შედგენილ რუკებს. ეკონომიური გეოგრაფიის კაბინეტშიც მრავლადაა გამოფენილი სტუდენტთა სანიმუშო საკურსო და სადიპლომო შრომები, რუკები და კარტოდიაგრამები, კათედრის წევრთა შრომები და სხვ. შეჰყურებ ამ, ერთის შეხედვით ჩვეულებრივ, მაგრამ მრავლისმთქმელ გამოფენას და ძალაუნებურად ფიქრობ — კარგად უმუშავიათ კათედრის წევრ პროფესორ-მასწავლებლებს, სტუდენტებს.

სიამოვნების გრძნობით უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამ საინტერესო გამოფენის უშუალო ხელმძღვანელი და ინიციატორი არის ეკონომიური გეოგრაფიის კათედრის გამგე, პროფ. ლუარსაბ კარბელაშვილი, რომელიც, საერთოდ, დიდ მუშაობას ეწევა, რათა კათედრის საქმიანობა საათივით იყოს აწყობილი, ხოლო სტუდენტები წარმატებით ეუფლებოდნენ მეცნიერების საფუძვლებს.

აი, იწყება სახელმწიფო გამოცდაც. 86-ე აუდიტორია გეოგრაფიის მუზეუმს მოგაგონებთ: აქაა გამოფენილი სხვადასხვა ქვეყნების ეკონომიური და ფიზიკური რუკები, კარტოდიაგრამები.

ზუსტად ცხრა საათზე სახელმწიფო საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე პროფ. ა. ცაგარელი, კომისიის წევრები — აკად. ი. კაჭარავა, პროფ. ნ. სხირტლაძე, პროფ. ლ. კარბელაშვილი და დოც. მ. სანებლიძე აუდიტორაში შემოდიან. გამოცდას ესწრება უნივერსიტეტის სასწავლო ნაწილის პრორექტორი, პროფ. მ. მირიანაშვილი.

პროფ. ლ. კარბელაშვილი კონვერტიდან იღებს საგამოცდო ბილეთებს და მაგიდაზე ალაგებს. ჩვენ ვღელავთ, აბა, როგორ არ აღელდები! რაც ხუთი წლის განმავლობაში გისწავლია ახლა უნდა ჩააბარო სახელმწიფო კომისიას. კომისია კი მკაცრი და ობიექტურია — რასაც დაიმსახურებ, იმას მოგიზღავს.

პროფესორ ლ. კარბელაშვილს სახეზე ღიმი უკრთის. იცის, რომ ჩვენი ჯგუფი აკადემიურად საკმაოდ ძლიერია და ჩვენი იმედი აქვს — სტუდენტები ასახელებენ კათედრას.

პირველი პასუხობს ფრიადოსანი სტუდენტი ვ. გუჯაბიძე, შემდეგ რიგრიგობით პასუხობენ ფრიადოსნები — ჰ. ჯანელიძე, და მ. ბოკერია, ჟ. ზონენაშვილი და ნ. მღებრიშვილი, ლ. ხუხუნაიშვილი და ლ. ნარინდოშვილი. კომისიის წევრები კმაყოფილნი არიან, მოსწონთ სტუდენტთა პასუხები.

სახელმწიფო გამოცდაზე გავიდა თორმეტი კაცი და ცხრამ უმაღლესი შეფასება — ფრიადი დაიმსახურა.

კარგი, სასახელო მიღწევაა, მაგრამ არა შემთხვევითი, არამედ კანონზომიერი.

გამოცდის დამთავრების შემდეგ პროფ. ლ. კარბელაშვილი კმაყოფილი, გაღიმებული გვეუბნება: ყოჩაღ, ახალგაზრდებო, სასახელოდ ჩააბარეთ ეს ძნელი გამოცდა. კარგია, რომ იმედი გაამართლეთ — თავიც ისახელეთ და ჩვენც გვასახელეთ!

საყვარელი პროფესორის სიტყვები სიხარულს გვიათკეცებს.

ს. ხარძეიშვილი,
გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტი.

ფიზიკოსები აბარებენ სკკპ ისტორიას

ფიზიკის ფაკულტეტის მეორეკურსელებმა პირველი გამოცდა ჩააბარეს სკკპ ისტორიაში. ჩვენი ჯგუფის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ სტუდენტთა უმრავლესობა მომზადებული მოვიდა გამოცდაზე. საგნის მასწავლებელმა, დოც. ალ. კობაიძემ ფრიადები დაუწერა ბ. კალაძეს, თ. ნათიშვილს, ი. გვრიტიშვილს, ჯ. მერებაშვილს და ი. მიხეილაშვილს. კარგი შეფასება მიიღეს თ. ჩაჩხიანმა, ქ. მანჯგალაძემ, ლ. ჩიჩუამ, ნ. ჯორბენაძემ.

დამაკმაყოფილებელი ნიშნები მიიღეს სტუდენტებმა — მ. პაპიძემ და ნ. მესროპოვამ.

ბ. კალაძე,
ა. ტყეშელაშვილი,
ფიზიკის ფაკ-ის II კურსის სტუდენტები.

△

ჩვენს უნივერსიტეტში ყველა იცნობს ი ზ ა ჩ ა ნ ტ ლ ა ძ ე ს — ბეჯითისა და წარჩინებულ სტუდენტს, მშრომელთა დეპუტატების თბილისის საქალაქო საბჭოს დეპუტატს, აქტიურ კომკავშირულ მუშაკს. იზა ფილოლოგიის ფაკულტეტის კავკასიურ ენათა განყოფილების IV კურსზე სწავლობს, არის ილია ჭავჭავაძის სახელობის სტიპენდიატი, სტუდენტთა სამეცნიერო წრის თავმჯდომარე.

სურათზე: იზა ჩანტლაძე ემზადება მორიგი გამოცდისათვის.

ფოტო **ზ. რუსიასი**

▽

ბესარიონ ბელინსკი და ქართული ლიტერატურული კრიტიკა

(150 წლისთავი ბ. გ. ბელინსკის დაბადებიდან)

პროფ. **ვანო შადური**

⊙

ბესარიონ გრიგოლის ძე ბელინსკი (1811—1848 წ.წ.) იყო რევოლუციური დემოკრატიის მამამთავარი და რეალისტური ესთეტიკის ფუძემდებელი რუსეთში. მან შექმნა ჭეშმარიტად მეცნიერული კრიტიკა, რომელშიც გენიალურადაა გაშუქებული როგორც, საერთოდ, ხელოვნების პრობლემატიკა, ისე ა. პუშკინის, მ. ლერმონტოვის, ნ. გოგოლისა და სხვა მწერალთა შემოქმედების კონკრეტული საკითხები.

უდიდესი რევოლუციონერი მოაზროვნე, სამშობლოსა და ხალხის კეთილდღეობისათვის დაუღალავი მებრძოლი, მგზნებარე პატრიოტი და ჰუმანისტი, იშვიათი ნიჭითა და გემოვნებით დაჯილდოებული კრიტიკოსი, მოწინავე საზოგადოებრივ-ლიტერატურული მოძრაობის შესანიშნავი ორგანიზატორი და სულისჩამდგმელი, შრომის ნამდვილი გმირი, უაღრესად სპეტაკი, უმწიკვლო და უანგარო, მაგრამ მეტად პრინციპული და გაბედული მოღვაწე, — ასე წარმოგვიდგება ბ. ბელინსკი მისი შრომებითა და თანამედროვეთა მოგონებებით.

ლიტერატურული კრიტიკა ბ. ბელინსკიმ პირველმა გაამდიდრა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური შინაარსით და გახადა იგი ეპოქის ერთ-ერთ მამოძრავებელ ძალად. მისი გენიალური მემკვიდრეობა მსოფლიო ესთეტიკის ოქროს ფონდში შევიდა და საფუძვლად დაედო მთელ ჩვენს ლიტერატურათმცოდნეობასა და კრიტიკას.

ბ. ბელინსკი საქართველოს არასოდეს არ სტუმრებია, მაგრამ იგი კარგად იცნობდა კავკასიასა და საქართველოს არა მარტო მდიდარი მეცნიერული და მხატვრული ლიტერატურით, არამედ ჩვენს მხარესთან დაკავშირებული ახლობელთა ნაამბობითა და წერილებითაც. აღსანიშნავია, რომ ბ. ბელინსკის უმცროსმა ძმამ — ნიკანორმა ორ წლამდე (1842—1844 წწ.) თითქმის უბრალო ჯარისკაცად (იუნკრად) დაყო საქართველოს გრენადერთა პოლკში, რომელიც გორში იდგა და აქედან ხშირად წერდა ბესარიონს წერილებს თავისი პირადი ცხოვრების, სალდათობის მძიმე ყოფისა და საქართველოს შესახებ.

ბ. ბელინსკიმ პირველმა გაარკვია კავკასიის პროგრესული მნიშვნელობა რუსული ლიტერატურის განვითარებისათვის და მას პუშკინის, ლერმონტოვისა და გრიბოედოვის პოეტური სამშობლო უწოდა.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის დიდი როლი, რომელიც ბ. ბელინსკის მდიდარმა მემკვიდრეობამ შეასრულა ქართული მხატვრული და კრიტიკული ლიტერატურის წინსვლაში. ცნობილია, რომ ბ. ბელინსკის ცხოველმყოფელი გავლენა განიცადეს ილია ჭავჭავაძემ, აკაკი წერეთელმა, ნიკო ნიკოლაძემ, გიორგი წერეთელმა და სხვა ქართველმა მოღვაწეებმა, რომლებმაც გასული საუკუნის ორმოცდაათიან-სამოციან წლებში პეტერბურგში მიიღეს განათლება. მაშინ რუსეთში უკვე არსებობდა ა. პუშკინისა და ბ. ბელინსკის მიერ შექმნილი მძლავრი რეალისტური ლიტერატურა და რეალისტური კრიტიკა, ახალი ლიტერატურული ენა და ესთეტიკა. საქართველოში კი ყოველივე ეს უნდა შეექმნათ ახალი თაობის წარმომადგენლებს — თერგდალეულებს.

და, აი, სამოციან წლებში ახალი თაობის ხელმძღვანელმა ილია ჭავჭავაძემ საქართველოში, ისე როგორც ადრე პუშკინმა და ბელინსკიმ რუსეთში, მძაფრი ბრძოლა გააჩაღა იმისათვის, რომ ლიტერატურაში დაემკვიდრებინა ახალი ენა, შეექმნა რეალისტურ-დემოკრატიული ლიტერატურა და კრიტიკა. ამ ბრძოლაში, გასაგებია, თერგდალეულები და მათი ბელადი შემოქმედებითად იყენებდნენ, პირველ რიგში, რუსეთის გმოცდილებას, კერძოდ ბ. ბელინსკის შესანიშნავ შრომებს.

დამახასიათებელია, რომ ილია ჭავჭავაძის პირველივე კრიტიკული სტატია „ორიოდე სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვის მიერ „შეშლილი“-ს თარგმანზედა“ (1861 წ.), რომელიც, საერთოდ, პირველ ჭეშმარიტად მეცნიერულ გამოკვლევად უნდა ჩაითვალოს ქართულ კრიტიკაში, დაწერილია ბელინსკის აზრების გავლენით. ეს იგრძნობა არა მარტო სტატიის საერთო მიმართულებაში, რომელიც დიდი რუსი კრიტიკოსის ისტორიულ-ლიტერატურულ კონცეფციას ეყრდნობა, არამედ კონკრეტული საკითხების გადაჭრაშიც (მაგ. ი. კოზლოვის შემოქმედების შეფასება). ი. ჭავჭავაძემ, რომელიც გამოვიდა დრომოჭმული კლასიციზმისა და სენტიმენტალურ-რომანტიკული მიმართულებების წინააღმდეგ, გადაჭრით დასვა საკითხი ქართული ლიტერატურის რეალისტურ-დემოკრატიული გზით განვითარებისა და ენის რეფორმის შესახებ.

დამახასიათებელია აგრეთვე, რომ როცა ამ წერილით აღშფოთებულმა „ცისკრის“ კონსერვატორმა თანამშრომლებმა „კადნიერ შვილს“ ათასგვარი საყვედურებით მიმართეს, ი. ჭავჭავაძემ თავის „პასუხში“ ბ. ბელინსკი დაიმოწმა, იგი დიდ კრიტიკოსად მოიხსენია და ამით კიდევ უფრო მეტად გაალიზიანა არქაისტთა ბანაკი. აქედან იწყება ბრძოლა ბ. ბელინსკის გარშემო ქართულ კრიტიკაში.

ბ. ბელინსკისადმი, როგორც ავტორიტეტული მასწავლებლისადმი, პატივისცემა და სიყვარული გამოსჭვივის ჟურნალ „საქართველოს მოამბეში“, რომელიც 1863 წელს თერგდალეულებმა დააარსეს ი. ჭავჭავაძის მეთაურობით.

ასე, მ. ყიფიანი, რომელმაც ამ ჟურნალის რამდენიმე ნომერში სპირიდონ ჩიტორელიძის ფსევდონიმით დაბეჭდა წერილთა სერია („სპირიდონისა და თადეოზის ბაასი“) ხშირად იყენებს ბ. ბელინსკის თხზულებას, განსაკუთრებით მის სტატიას „ახი რუსი ლიტერატორი“, რომელშიც ლაპარაკია შიშკოველთა და კარამზინელთა ბრძოლაზე რუსული ენის გამო. ბ. ბელინსკის ეს სტატია კარგ მასალას აძლევდა ჩიტორელიძეს თავისი აზრების დასამტკიცებლად ქართული ენის რეფორმის აუცილებლობის შესახებ.

ახალი ქართული სალიტერატურო ენისათვის ბრძოლასთან ერთად „საქართველოს მოამბე“ იბრძოდა რეალისტური, იდეური, ხალხური ლიტერატურისა და ესთეტიკისათვის. ეს სწორი გეზი, რომელიც ი. ჭავჭავაძემ თავიდანვე აიღო, კიდევ უფრო მკვეთრად გაატარა ჟურნალის პირველივე ნომრის საპროგრამო წერილში, სადაც ხაზგასმით აღნიშნა ხელოვნების მჭიდრო კავშირის აუცილებლობა ცხოვრებასთან, ხალხის ინტერესებთან. როგორც ამ წერილში, ისე გ.—თელის (გ. წერეთლის) სტატიაში — «„ცისკარს“ რა აკაკანებდა?“» (ისიც მოთავსებული იყო „საქართველოს მოამბეში“) მტკიცედ გატარებულია ის აზრი, რომ ხელოვნებამ სინამდვილე უნდა ასახოს რეალისტურად და მრავალმხრივად, ასახოს როგორც მისი უარყოფითი, ისე დადებითი მხარეები.

არა მარტო ხელოვნებისა და სინამდვილის ურთიერთობის საკითხში, არამედ ხელოვნებისა და მეცნიერების მსგავსება-განსხვავების, ხელოვნების სპეციფიკის გარკვევის საკითხშიც ი. ჭავჭავაძე და მისი თანამოაზრენი ბ. ბელინსკის პოზიციებზე იდგნენ. საქართველოს „მოამბის“ დასახელებულ წერილში ი. ჭავჭავაძე, დიდი რუსი კრიტიკოსის მსგავსად თვლის, რომ ხელოვნება და მეცნიერება, ორივენი ერთ მიზანს ემსახურებიან, რომ ისინი ერთმანეთისაგან შინაარსით კი არ განსხვავდებიან, არამედ მხოლოდ გამოსახვის საშუალებებით.

„საქართველოს მოამბე“ ეწეოდა ბ. ბელინსკის მოღვაწეობის სხვა მხარეების პოპულარიზაციასაც. ამ მხრივ საყურადღებოა მ. ღოღობერიძის ვრცელი წერილი — „ბელინსკის აზრი შვილების აღზრდაზე“, რომელშიც გადმოცემულია რუსეთის გენიის — ბ. ბელინსკის პედაგოგიური შეხედულებები.

ბ. ბელინსკის მაღალი შეფასება მოცემულია სხვა გამოჩენილ ქართველ სამოციანელთა შრომებშიც. აკაკი წერეთელი მას უწოდებდა „შესანიშნავ კრიტიკოსს“ და ჩიოდა, რომ „ჩვენ ჯერ კიდევ ჩვენი ბელინსკი არ გამოგვჩენიაო“.

ნიკო ნიკოლაძე ბ. ბელინსკის აკუთვნებდა იმ დიდ ადამიანთა რიცხვს, რომლებიც თავიანთი ნიჭითა და გონებით უდიდეს გავლენას ახდენენ ცხოვრებაზე.

საერთოდ, ბ. ბელინსკიმ საპატიო ადგილი დაიკავა მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრისა და მეოცე საუკუნის პრესის ფურცლებზე. მან მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი ქართული რეალისტური ლიტერატურისა და კრიტიკის განვითარებას.

მაგრამ, ცხადია, ბ. ბელინსკის გენია ჩვენში განსაკუთრებით დაფასდა იმ საშინელი წყობილების მოსპობის შემდეგ, რომელსაც ესოდენ თავდავიწყებით ებრძოდა რევოლუციონერი კრიტიკოსი. საბჭოთა პერიოდში ქართულ ენაზე გამოიცა ბ. ბელინსკის მთავარი თხზულებები, მის შესანიშნავ ცხოვრებას და შემოქმედებას მიეძღვნა მრავალი წერილი და გამოკვლევა.

ღვაწლმოსილი მეცნიერი

ვისაც თბილისის მიდამოებში კვირა დღით გაუვლია, ის უეჭველად შეხვედრებოდა ჭარმაგ მოხუცს, რომელსაც ზურგჩანთა აქვს წამოკიდებული, ხელში მწერბადე უჭირავს და მარჯვედ მიაბიჯებს კლდე-ღრეებსა და ოღრო-ჩოღრო ადგილებში. ალაგ-ალაგ ჩერდება, აკვირდება ბუნებას, სუნთქავს სუფთა ჰაერს და მარჯვედ „ცელავს“ მწერბადით. იღებს მწერებს და სათანადო კოლოფებში ათავსებს. აი, მან გადააბრუნა მოზრდილი ლოდი, წამით შეჩერდა, თითქოს რაღაცამ შეაკრთოო. აი, იგი ხელში იტაცებს მოზრდილ ქვეწარმავალს, ათვალიერებს მას, პატარა ტილოს პარკში ათავსებს და ქამარზე იკიდებს. ასეთ პირობებში გველები უფრო „დამშვიდებულნი“ არიან.

ამ მოხუცს თქვენ შეხვდებით ხან ქოროღლის აღმართზე, ბეთანიის მიდამოებში ან ზედაზენზე, შავნაბადაზე, მამადავითზე — ბულბულების წალკოტში, ლისის ტბაზე, თბილისის „ზღვის“ სანაპიროზე და, ვინ იცის, კიდევ სად! ასეა ყოველ კვირაობით, ასეა ყოველ თვე, ასეა ყოველ წლივ. და მან ბუნებაში ასე გაატარა 60 წელი. ბუნების შვილი ბუნებაში აღიზარდა და ბუნებასვე შეაბერდა. მიუხედავად 80 წლისა, ის ისევ ახალგაზრდული ენერგიით მოგზაურობს, აგროვებს კოლექციებს, რომლებითაც მან თავის დროზე გაამდიდრა თბილისის უნივერსიტეტის ზოოლოგიური მუზეუმი, საქართველოს მუზეუმის ზოოლოგიური განყოფილება, სამედიცინო ინსტიტუტის ბიოლოგიური მუზეუმი. მის მიერ მოპოვებული კოლექციები ამშვენებენ ხარკოვის უნივერსიტეტის ზოოლოგიურ მუზეუმსა და ბევრ სხვას.

განა მარტო თბილისის მიდამოებში? — მას შეიძლება შეხვდეთ აფხაზეთის ულრან ტყეებში ან ბაკურიანში, ბორჯომის ხეობაში თუ ლაგოდეხის ნაკრძალში, ატენის ხეობაში

თუ შირაქის ველზე. ბუნება მისი სტიქიაა. მას არაერთხელ უთქვამს: მე რომ ბუნებაში არ გავიდე, მაშინვე ავად ვხდებიო, მუხლები მიდუნდება და ქალაქშიც კი მიძნელდება სიარულიო.

და, აი, სწორედ ბუნებაში მოპოვებულმა მასალებმა და მათ შესახებ დაწერილმა სამეცნიერო შრომებმა პროფესორ ვალერიან ნიკოლოზის ძე როსტომბეკოვს გაუთქვეს მეცნიერის სახელი არა მარტო საქართველოში, არა მარტო საბჭოთა კავშირში, არამედ მის შრომებს იცნობენ საზღვარგარეთის მეცნიერებიც. ჩვენი ძველი თუ ახალი თაობის მეცნიერები ხალისით სარგებლობენ ვ. როსტომბეკოვის კონსულტაციებით. ისიც დაუზარლად ყველას დამაკმაყოფილებელ პასუხს აძლევს, მიუთითებს ლიტერატურას, ასწავლის როგორ უნდა ჩაატარონ ბუნებაში ექსკურსია, როგორ უნდა წერონ სამეცნიერო შრომები.

ჯერ კიდევ ახალგაზრდა იყო ვ. როსტომბეკოვი, როდესაც იგი 1919 წელს მოიწვიეს თბილისის უნივერსიტეტში ახლადდაარსებულ ზოოლოგიის კათედრაზე სისტემატიკური ზოოლოგიის კურსის წასაკითხავად. მის აღზრდილებს დღესაც სიამოვნებით აგონდებათ თავიანთი საყვარელი ლექტორის წარმტაცი ლექციები.

ვ. როსტომბეკოვი დამსახურებულად ითვლება ქართული ჰერპეტოლოგიური მეცნიერების ფუძემდებლად. მაგრამ მასვე არანაკლები წვლილი მიუძღვის პარაზიტოლოგიური მეცნიერების წინაშეც.

პროფ. ვ. როსტომბეკოვის სამეცნიერო და პედაგოგიური მუშაობა ჯეროვნად შეაფასა ჩვენმა მშობლიურმა პარტიამ და მთავრობამ. იგი დაჯილდოვებულია ლენინის ორდენითა და მთავრობის მედლებით.

ამასწინათ ქართულმა მეცნიერულმა საზოგადოებრიობამ დიდი ზეიმით აღნიშნა მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის პროფესორ ვალერიან როსტომბეკოვის დაბადების 80 წლისა და სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის 60 წლისთავი.

ვუსურვებთ ღვაწლმოსილ მეცნიერსა და პედაგოგს პროფესორ ვალერიან როსტომბეკოვს ხანგრძლივსა და ჯანმრთელ სიცოცხლეს ჩვენი მეცნიერების საკეთილდღეოდ.

დოც. **არჩ. ჯანაშვილი**

მოძმე აზერბაიჯანის უნივერსიტეტში

* * * * * *

სცენაზეა ჩვენი „სევინჯი“

დარბაზში ტაშის გრიალი გაისმა. მერე რა, რომ სცენაზე ცნობილი მსახიობები კი არ გამოდიოდნენ, არამედ თვითმოქმედი კოლექტივის წევრები. დარბაზი მეგობრებით იყო სავსე. ისინი ტაშს უკრავდნენ...

...მაგრამ ჩვენი ამბავი ამით არ დაწყებულა. იგი ბაქოს სადგურის ხმაურიან ბაქანზე ჩაისახა, სადაც აზერბაიჯანის უნივერსიტეტის სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლის „სევინჯის“ წევრები შეგროვილიყვნენ მოსკოვში გასამგზავრებლად.

აზერბაიჯანული სიტყვა „სევინჯი“ ქართულად სიხარულს ნიშნავს. მართლაც, ეს გრძნობა მუდამ თან ახლავს ჩვენი ანსამბლის გამოსვლებს. ჩვენ უხვად ვუნაწილებთ ამ გრძნობას მეგობრებს. ახლაც გვსურს მოსკოველ სტუდენტებს ჩავუტანოთ იგი.

„ბაქო — მოსკოვი“. ვაგონის აბრებზე ამ ორი ქალაქის სახელი სწორი ხაზითაა შეერთებული. და თუმცა მათ შორის ძევს მთები და ტყეები, შორი გზა და უთვალავი კილომეტრები, ხალხთა გულში ისინი ასეთივე უწყვეტი ხაზით არიან შეერთებული.

...მაგრამ დავუბრუნდეთ დარბაზს. ეს არის პატრის ლუმუმბას სახელობის ხალხთა მეგობრობის უნივერსიტეტის სააქტო დარბაზი. მაყურებელთა შორის არიან როგორც საბჭოთა ხალხების წარმომადგენლები — რუსები, უკრაინელები, ქართველები, უზბეკები, სომხები, ისე მოძმე ხალხების წარმოგზავნილები — ჩინეთის, აფრიკის, ეკვადორის, კოლუმბიის, ირანის, ავღანისტანის შვილები!.. თითოეულმა მათგანმა „ფრიადზე“ იცის მეგობრობის მარტივი, მაგრამ თბილი და ნათელი მეცნიერება!

სცენაზე აზერბაიჯანულ ნაციონალურ ტანსაცმელში გამოწყობილი ჭაბუკებისა და ქალიშვილების გუნდი ასრულებს სიმღერას მშობლიურ კომუნისტურ პარტიაზე. მას ცვლის სამხრეთის მზით გამთბარი აზერბაიჯანული ხალხური მელოდია — III კურსის სტუდენტი ტოფიკ მამედოვი თარზე ამღერებს „ჩარგიახს“.

მაყურებელთა ყველაზე დიდ მოწონებას იმსახურებს სუიტა „ხალხთა მეგობრობა“, რომელშიც ჩაქსოვილია საბჭოთა კავშირის, ჩინეთის, ინდოეთის, აფრიკის ხალხთა სიმღერები და ცეკვები...

კონცერტი დამთავრდა, მაგრამ მაყურებლები შინ წასვლას არ ჩქარობენ. ზანგი ჭაბუკი ადის სცენაზე და ყველას სახელით მადლობას უხდის ახალ მეგობრებს: „ყოველი ჩვენგანი ფიქრით თქვენთან იყო და მაგრად გართმევდათ ხელს თქვენი ბრწყინვალე ხელოვნებისათვის“, — ამბობს იგი.

...მაისის თბილ საღამოს კი კვლავ კონცერტი გორკის სახელობის კულტურისა და დასვენების პარკში. ათასობით მაყურებელი აღტაცებით შეჰყურებს ქიმიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტს, ახალგაზრდობისა და სტუდენტთა VI მსოფლიო ფესტივალის ლაურეატს — ზემფირა შიხალი-ზადეს, რომელიც აზერბაიჯანულ ცეკვა „იას“ ასრულებს. მისი ქალური სინაზით მოხიბლული მაყურებლები მქუხარე ტაშით აჯილდოვებენ ახალგაზრდა შემსრულებელს. ტაშის გრიალი ფარავს აგრეთვე „დალესტნურ ლეკურს“...

...და კვლავ აპლოდისმენტები — ამჯერად უკვე ლომონოსოვის სახელობის მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სააქტო დარბაზის თაღებქვეშ. აქ 9 მაისს ანსამბლი „სევინჯი“ გამოვიდა გამარჯვების დღისადმი მიძღვნილ საღამოზე. ახალი მეგობრები, ახალი წარმატება!

სწრაფად გაფრინდნენ დღეები და აი, „სევინჯი“ კვლავ ბაქოშია. ანსამბლის წევრები ჩაუსხდნენ სახელმძღვანელოებსა და კონსპექტებს. მალე გამოცდები იწყება. წინ კიდევ მრავალი წარმატება ელით.

ზ. გოლოვკოვი

სურათზე: აზერბაიჯანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის თვითმოქმედი ანსამბლი „სევინჯი“ ასრულებს რუმინულ ხალხურ ცეკვას.

ჩვენი სტუდენტი ჩემპიონები

ნუგზარ ასათიანის

ოქროს ხმალი

ჩვენი მშობლიური ქალაქის ქუჩებში, უნივერსიტეტის ეგზოტიკურ ეზოში, ქათქათა აუდიტორიებში თქვენ აუცილებლად გეყოლებათ ნანახი საშუალო ტანის, ტანმკვრივი, შეუპოვარი გამომეტყველების ჭაბუკი, მეოცნებე თვალებით... თქვენ იგი გაცილებით ხშირად გინახავთ ახმაურებული, აღფრთოვანებული დარბაზების თეთრ საფარიკაო ბილიკებზე, რომლებიც საოცრად წააგავს რძის პაწაწინა ნაკადულებს...

გამარჯვება იმთავითვე იყო მისი ხვედრი...

ჯერ კიდევ სულ პატარა ნუგზარ ასათიანი ბრწყინვალე დებიუტს აკეთებს ჭაბუკთა საკავშირო ჩემპიონატში. მერე და მერე მისი სპორტული „ნადავლი“ სულ უფრო იზრდება და მრავლდება.

მაყურებელი დიდი ხანია შეეჩვია რაპირის უბადლო ოსტატის გამარჯვებებს, მის დანახვას დიდების პიედესტალის ყველაზე მაღალ საფეხურებზე... ამ სიმაღლიდან იგი უკეთესად ხედავდა თავის მიღწევებსა და შეცდომებს და მომავლის გეგმებს აწყობდა...

ამასწინათ ვარშავაში გამართულ სამატჩო შეხვედრაში საბჭოთა კავშირისა და პოლონეთის მოფარიკავეთა ნაკრებ გუნდებს შორის, იგი ყველაზე პოპულარული სპორტსმენი იყო. უცხოელ მაყურებელს არ სწყინდებოდა მისი მელოდიური სახელისა და გვარის ძახილი, პოლონური გაზეთებისა და ჟურნალების ფურცლებიდან იყურებოდა მუდამ მომღიმარე ქართველი მუშკეტერის სახე... — დაიმახსოვრეთ ნუგზარ ასათიანი, იგი მომავალი მსოფლიო ჩემპიონია! — წერდა პოპულარული პოლონური სპორტული ჟურნალი „სპორტოვეცი“...

და აი, სულ ახლახან ნუგზარ ასათიანი დადგა თავისი სპორტული კარიერის მანძილზე ყველაზე თეთრ და რთულ ბილიკზე. ბრწყინვალედ ჩატარებული შეხვედრების შედეგ, რომელთა მსვლელობაშიც მისი ხმალი არცერთხელ არ გალენულა, იგი ლენინგრადის ზამთრის სტადიონზე ჩატარებულ საბჭოთა კავშირის პირველობაზე დამსახურებულად ხდება ჩვენი ქვეყნის ჩემპიონი.

ახლა მოსაპოვებელი დარჩა მხოლოდ მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული...

შამილ ჭიაბრიშვილი

წყალში, როგორც მიწაზე...

არ ვიცი, როდის გამიჩნდა სურვილი მასზე დამეწერა. შეიძლება მაშინ — მოსკოვის „ქარიშხალასთან“ გადამწყვეტი მატჩის დროს, როცა წყლიდან გასაოცარი, პირდაპირი სასწაულებრივი ამოსვლით კარი აშკარა გოლისაგან იხსნა.

არც ის ვიცი, როგორი გამოვა ეს წერილი. მე კი მინდა პორტრეტი გამოვიდეს, ამ შესანიშნავი ახალგაზრდის კარგი პორტრეტი.

პირადად არ ვიცნობ. ცოტა გული მწყდება, მისი მასწავლებელი რომ არ ვყოფილვარ. სხვანაირად არ გამიგოთ — ასეთი ჭაბუკის მასწავლებლობა ხომ სასიამოვნოა! ამხანაგმა კოლეგებმა მიამბეს — პირველი კურსიდანვე ძალიან კარგი სტუდენტი ყოფილა, ჯგუფში პირველი. მარტო იმით კი არ გამოირჩეოდა, რომ ყველაზე ჩქარა ხსნიდა ამოცანებს — ხსნიდა მოფიქრებულად, როგორც მათემატიკოსები ამბობენ — გონებამახვილურად და თავისებურად. ახლა მეხუთე კურსზეა. მითხრეს, რომ ამასწინათ ფრიადზე დაიცვა სადიპლომო შრომა და ფრიადზევე ჩააბარა სახელმწიფო გამოცდა მათემატიკაში — წყალბურთელთა საკავშირო ჩემპიონატის ცხარე დღეებში! ისიც მითხრეს, რომ ასპირანტურაში აპირებს სწავლის გაგრძელებას, რომ ძალიან აინტერესებს ნამდვილი ცვლადის ფუნქციათა თეორია.

...ახოვანია, ბეჭებში ფართოდ გაშლილი, სიმპათიური, სუფთა, ბავშვური სახე აქვს და დიდი ხელები. როცა საბანაო ტრუსით შეჯიბრებაზე გამოდის, აღტაცებით შეცქერი მის საუცხოო ფიგურას, მშვენივრად განვითარებული მუსკულატურით. მის სპორტულ კლასზე კომპეტენტურად მე ვერ ვიტყვი, არცაა საჭირო, უკვე ბევრი თქმულა და ყველამ ვიცით, კავშირში პირველი მეკარე რომაა: მე იმ ეპიზოდს მინდა მივუბრუნდე — მოსკოვის „ქარიშხალასთან“ პრინციპული მატჩის ღრიანდელს: ჩვენ ვიგებთ ანგარიშით 1:0, მაგრამ გულშემატკივრები მშვიდად არა ვართ. ჯერ ერთი, ეს ანგარიში, როგორც ცნობილია, საიმედო არაა, მეორეც — მოსკოველები სახიფათოდ გვიტევენ. ერთ-ერთი შეტევისას მოწინააღმდეგე პირისპირ გადის მასთან — ბურთით ხელში, სულ ორ მეტრზე. აი აქ ხდება სასწაული: ლერი წელამდე ამოდის წყლიდან, ჰაერში რამდენიმე წამს ჩერდება (როგორ და რანაირად — თვითონ თუ იტყვის!) და სწორედ ამ წამებში იგერიებს ძლიერად დარტყმულ ბურთს. მე ფეხზე წამოვხტი — რაღაცას ვყვიროდი. ფეხზე წამოხტნენ მეზობლებიც — ისინიც ყვიროდნენ რაღაცას. ეს ულამაზესი, დაუვიწყარი სურათი იყო და ძალზე საწყენია, თუ კინოოპერატორმა, რომელსაც მილიციელი დიდხანს არ უშვებდა აუზის ბორტისაკენ, კინოფირზე არ აღბეჭდა. მერე ის იყო, ნ. გვახარიამ მეორე ბურთი გაიტანა და ანგარიშით 2:0 მოვიგეთ. აღარცაა საჭირო დავუმატო, როგორი როლი შეასრულა ლერის დაუჯერებელმა ამოხტომამ გუნდის გამარჯვებაში.

ვინმეზე როცა წერ რა დასამალია, ზოგიერ დეტალს გამოიგონებ ხოლმე. მე ნამდვილ ვიყავი ასეთი პატა ამბის დასწრე, სრულიად შემთხვევით: გ სახდელიდან გამოსულ ლერი უცაბედად დაე ხა მასზე ახალგაზრ ბიჭს, რომელიც მო დებით გადგა განზ ლერიმ ხელი მოჰკი და მაპატიეთო, უთხრა უბრალოდ, თავაზიანად იკითხავთ — რა არ აქ არაჩვეულებრივიო? არაფერი, მაგრამ, რამდენ ჩვენს გამოჩ ნილ სპორტსმენს აკლ გაზრდა და კულტურა, სამწუხაროდ.

...ახლა ჩვენს სპორ ში ნათელი დღე როდი დგას, — ჩვე ფეხბურთელები ცუ თამაშობენ, კალათბუ თელები და მოჭიდა ები ის აღარ არი რაც რამდენიმე წ წინათ. მარტო წყა ბურთელები გვახარ ბენ — გვახარიან თაურობით. ლერი შორის ერთ-ერთი ველია.

მე ვეცადე თბილ დამეწერა მასზე, არ დამეკლო. რა ეგ ბიჭი ძალზე ყვარდა. არც ვშიშ რომ ქება აწყენს კარგი გაზრდილი წარმატებებისაგან ბრუდახვევამ, გაყო ჩებამ, დაუდევრო მაგარმა სასმელებმა ათასმა ჯანდაბამ ბე იშვიათი სპორტსმ დაუკარგა სპორტს. რა! ლერის ასე მოუვა და მე მჯერა სი შემდეგი წარმა ბებისა — სპორტ მეცნიერებაშიც. ვუს ვებ კიდევაც.

თამაზ ებანო

რედაქტორი **ირ. ვეშაპ**

რედაქციის მისამართი: ქ. თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტელეფონი 9—83—84

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი № 1, ტირაჟი 1 000, უე 07965